Štev. 57 (Posamezna številka 8 vinarjev.) V Trstu, v soboto 2. marca 1918 Letnik XLIII.

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: Ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista „Edinosti". — Tisk tiskarne „Edinosti", vpisane zadruge z omejenim poroštvom, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57. — Naročnina znaša: Za celo leto K 31·20, pol leta K 15·60, tri mesece K 7·80, za nedeljsko izdajo za celo leto K 6·20, pol leta K 3·60.

EDINOST

Posamezne številke po 8 vin., zastarele 10 vin. Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 10 vin; esmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov *mm* po 30 vin; oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.—; vsaka nadaljna vrsta K 2.—. Mali oglasi po 6 vin. beseda, najmanj pa 60 vin. Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". Plača in toži se v Trstu. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ul.sv. Frančiška As. št. 20. Poštnohranilnični račun št. 841.653.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 1. (Kor.) Uradno se razglaša:

Zapadno bojišče. — Ob ukrajinski severni meji so naše čete na prodiranju proti vzhodu dosegle Dnjepr. Pri Rječicah so zadele na močno zgrajeno in od sovražnika branjeno predmostje. Mesto in kolodvor sta bila zavzeta z naskokom: več sto mož je bilo ujetih. V Mozirju smo uplenili pripadatsko brodovje, obstoječe iz 6 oklopnih čolnov, 35 motornih čolnov in 6 lazaretskih čolnov. Pri Fastovu in Kasatinu je bila dosežena proga Kijev—Šmerinka. Jugozapadno Starega Konstantinova v boju proti sovražni premoči se nahajajoči poljski legijonarjem so prihitele na pomoč nemške čete; sovražnik je bil nato poražen. Od ukrajinske vlade in prebivalstva v zaščito proti tolpam pozvane na pomoč, so avstro-ogrske čete na široki fronti severno Pruta vkorakale v Ukrajino.

Italijansko fronta. — Na obeh straneh Brente je bilo tekom dneva večje bojno delovanje.

Macedonska fronta. — Nič novega.

Prvi generalni kvartirmojster pl. Ludendorff.

TURŠKO.

CARIGRAD, 28. (Kor.) Naši varnostni oddelki so vkorakali v Hof vzhodno Trapecunta in v Aškale, zapadno Erzeruma.

CARIGRAD, 28. (Kor.) Na palestinski fronti smo v nekem patrulinem boju ujeli več mož. Topovski boj je ostal slab. — Mezopotamska fronta: Ob Evfratu je izvršil sovražnik z dvema pehotnima bataljonoma, podpiran po strojnicah, napad pri Hitu. Bil je odbit izgubonosno in se je umaknil pod zaščito konjenice in oklopnih vozov proti Muhamedi. Na drugih frontah nobenih važnih dogodkov.

Mirovna pogajanja z Rusijo.

DUNAJ, 1. (Kor.) Iz Bresta se poroča z dne 28. februarja:

Ruska delegacija pod vodstvom člana osrednjega odbora delavskih in vojaških sovjetov Sokolnikova je prispela popoldne semkaj. V predposvetovanjih predsednikov delegacij četverozveze s Sokolnikovim je bilo dogovorjeno, da se pričnо mirovna pogajanja jutri ob 11 dopoldne.

Finska zaprosila Nemčijo za pomoč.

BERLIN, 1. (Kor.) Wolffov urad poroča: Tukajšnji finski pooblaščenci so izročili nemški vladi uradno prošnjo finske vlade za pomoč.

Boljševiška vlada zapusti Petrograd.

FRANKOBROD, 28. (Kor.) Glasom »Frankfurter Zeitunge« namerava boljševiška vlada zapustiti Petrograd.

BERLIN, 28. (Kor.) »Lokalanzeiger« opisuje veliko zmešnjavo in paniko v Petrogradu. Položaj je skrajno resen.

Revalski mestni svet za neodvisnost Estonske.

BERLIN, 28. (Kor.) Revalski mestni svet je proglasil neodvisnost Estonske in naznanil ustanovitev provizorične vlade. Obenem je določil, da se noben Estonec ne sme udeleževati rusko-nemške vojne.

Japonske želje glede Sibirije.

LONDON, 28. (Kor.) Kakor poroča »Associated Press« iz Washingtona, je Japonska predlagala Ameriki in ententnim vlastim, naj skupno ukrenejo vojaške priprave v Sibiriji, da se rešijo velike vojne zaloge v Vladivostoku in na postajah sibirske proge. Uradni krogi Washingtona zaenkrat s tem predlogom niso popolnoma zadovoljni, toda pogajanja se nadaljujejo in dovedejo morda do drugačnega stališča vlade. Japonci menijo, da položaj v Sibiriji opravičuje japonsko vojaško akcijo. Japonci bi bili popolnoma zadovoljni z ameriško in ententno soudeležbo; vprašanje je le, ali naj nastopi Japonska sama, ali pa naj se izvrši skupna akcija.

DOGODKI NA MORJU.

BERLIN, 1. (Kor.) V Sredozemskem morju so potopili naši podvodniki 6 parnikov in dve jadrnici, skupno 22.000 ton.

STOCKHOLM, 28. (Kor.) Finski parnik »Mariograf« z rdečimi gardisti na krovu je v alandskem vodovju zadel na mino in se potopil.

Lord Balfour o zadnjem Hertlingovem govoru.

Anglija, Wilsonova mirovna načela in stališče Nemčije.

LONDON, 28. (Kor.) V spodnji zbornici je liberalec Holt otvoril razpravo o govoru državnega kancelarja grofa Hertlinga. Lord Balfour je izjavil, da je diplomacija, kar se tiče pogajanj med vojujočimi se državami, izločena, dokler se ne ustvari taka množina možnih soglašanj med vojujočimi se strankami, da bo od političnih razgovorov mogoče pričakovati dobrih uspehov. Obžaluje, da po vseh znamenjih še ni nastopilo to srečno stanje. Balfour je nato ironiziral Hertlingovo dozdevno sprejetje načel Wilsona in izjavil, da bi storil stvari miru veliko krivico, ako bi vzbujal nade, da je mogoče pričeti pogajanja. Holt je odgovarjal, da je grof Hertling dozdevno sprejel štiri mirovna načela predsednika Wilsona. Zato zahteva kategoričen odgovor na sledeča vprašanja: Ali angleška vlada soglaša s temi načeli? Ali soglašajo z njimi naši zavezniki? Ako da, ali je vlada pripravljena, da odredi kake odredbe in da v očigled deistvu, ker so vse stranke edine glede niačelnih točk, dožene ali ni mogoče tega soglasja konkretizirati? Balfour je nato odgovoril, da je Holt mnenja, da je Hertlingov govor prijateljska podlaga za pogajanja, dozdevno, ker je Hertling sprejel štiri Wilsonove predloge. Toda Wilson sam bi bil prvi, ki bi povedal, da v njegovih predlogih ni nič novega in paradoksnega. Vrh tega mi ni prišlo nikdar na misel, da bi tu v zbornici vstal in rekel, da popolnoma soglašam s štirimi Wilsonovimi predlogi. Prehajajoč na Poljsko, je Balfour izjavil, da je mnenja, da je odgovorni poslanec neko želo važno izjavo grofa Czernina glede Poljske razumel napačno. Holt govori, kakor da bi grof Czernin v resnici želel, da vzpostavi staro poljsko kraljestvo, v kolikor je bilo v resnici poljske narodnosti, na temelju neodvisnosti. Prepričan sem, da grof Czernin tega ne misli. Moje naziranje je sledeče: Nemogoče je izvajati politiko te vrste na primeroma popoln in siguren način, ne da bi se Poljski vrnile province, ki jih ji je odvzela Nemčija za časa delitve ali pozneje, in ki so sedaj v veliki meri nastanjene od Poljakov.

Zunanji minister lord Balfour je na to tekom svojih nadaljnih izvajanj glede Alzacije in Lotaringije izjavil sledeče: Prehajam sedaj k Hertlingovemu stališču napram štirim Wilsonovim načelom. Naravno je, da zavzemajo Nemci glede Alzaško-Lotarinške drugo stališče kakor Francozi, toda ne morem si predstavljati nobenega človeka, ki govori o načelih resnične pravičnosti in izjavlja obenem, da ne obstoja alzaško-lotarinško vprašanje.

Drugo načelo je, da se narodi in province ne smejo premetavati iz enega gospodstva v drugo, kakor da bi bili naši sužnji. Šele pred kratkim smo dobili dopolnoma jasen zgled za to, kako si razlaga Hertling to načelo v praksi. Holt ve jako dobro, da je Nemčija pri določevanju meje Ukrajine prepustila novi republiki del nedvomno poljskega ozemlja. Rezultat je bilo poljsko ogorčenje, ki je dovedlo do tega, da bo določena meja dozdevno izpremenjena.

Prehajamo nato k tretjemu načelu in tu se Hertling, kakor opažam, spretno umika in pravi, da je ravnotežje večalimanj zastarela doktrina. Dalje pripominja, da je bila Angilja temelina opora nauka o ravnotežju vlasti in da je uporabljala vedno to načelo le za povečanje svoje moči. To je skrajno nezgodovinska metoda razpravljanja vprašanja. Izjavljam sledeče: Dokler pruski militarizem ne postane pojav preteklosti, dokler ne bo dosežen cilj, po katerem stremimo vsi, je nemogoče vsako mednarodno sodišče, ki bi imelo izvrševalno oblast, glasom katere bi zamogel vsak slabič živeti enako varno, kakor močni. Naglašam: dokler ne nastopi ta čas, ne bo mogoče ignorirati akcijskega načela, ki tvori temelj za ravnotežje sil. Ako hoče grof Hertling v resnici proglasiti načelo ravnotežja za mednarodno državno umetnost, potem mora pripraviti svoje rojake do tega, da opuste to politiko gospodstvaželjnosti, ki omračuje v trenotku ves svet.

Prišel sem k četrtemu Wilsonovemu načelu, da je treba pri vsaki mirovni pogodbi upoštevati interese in koristi interniranih narodov. Tri dežele naj se po grofu Hertlingu vrnejo Turkom. Ali Holt v resnici misli, da bodo interesi prebivalstva Armenije, Palestine in Mezopotamije upoštevani, ako se te dežele vrnejo Turčiji? Isto vprašanje velja tudi za Egipt. Ako bi Nemci mogli, bi uničili neodvisnost Arabske in bi spravili Palestino zopet pod jarem onih, ki so jo napravili tekom stoletnega njenega robstva neplodno, kar se je zgodilo tudi v vseh deželah, ki so bile pod turškim gospodstvom.

Minister Balfour je govoril nato o prodiranju Nemcev v Rusijo, ki se vrši baje iz humanitarnih ozirov in je izjavil, da stremi nemška politika na vzhodu za tem, da prepreči grozodejstva in opustošenja in izvede vojaške akcije le v imenu človečanstva. Toda nemška politika na zapadu gre za tem, da izvršuje grozodejstva in opustošenja in da tepta z nogami ne samo črke ampak tudi duh pogodb. Čemu neki razlika med Belgijo na eni in vzhodno-morskimi provincami na drugi strani? Ne morem razumeti, kakor zamore grof Hertling zatrjevati, da vojuje Nemčija le obrambno vojno. Velika zmota je, ako se misli, da pomeni nemški militarizem le gospodstvo kake samostalne vojaške kaste. Nasprotno je premišljen cilj znatnega dela intelektualne Nemčije, da se uporabljajo vsa mogoča vojaška in gospodarska sredstva, da se pribori državi vladajoče stališče. Ravno ta zaslepljenost otežuje diplomatična pogajanja, ki so predigra k miru. Ti razgovori so potrebni, toda kako naj se vrše sedaj, ko pomeni govor grofa Hertlinga maksimum nemških koncesij? Ali poslanec v resnici misli, da bi zamogel grof Hertling voditi mirovna pogajanja, ako bi sedel pri mizi skupno z Romuni? Ali ni mnenja, da bi bilo pogajanje v needinosti veliko slabše, kakor nobeno pogajanje. (Nekateri poslanci: Ne, ne!) Vsekakor je to moje trdno prepričanje. To je moje prepričanje in prosim zbornico, da polaga važnost na to, da bi bil pričetek mirovnih pogajanj brez izgleda na srečen izid, največji zločin proti bodočemu miru sveta. Zato se ne morem strinjati z mnenjem poslanca, ki je govoril pred menoj. Pričakujem prisrčno dneva, ko bodo pogajanja v resnici mogoča, toda ta pogajanja se morajo pripraviti z izmenjavo idej in morajo poprej državniki vseh dežel sprejeti temelina načela za rešitev.

Poslanska zbornica.

DUNAJ, 1. (Kor.) Zbornica je pričela drugo čitanje zakona glede dovolitve pristojbin moštvu, njihovim svojcem in preostalim. Poročevalec Glöckel je uvedel razpravo in izvajal, da tvori zakon izpopolnitve vzdrževalninskega zakona del invalidne oskrbe za svojce invalidnih vojakov. Zasluga vzdrževalninskega odbora je, da je energično napravil resen korak na polju oskrbe invalidov. Brambni minister je podal odboru izredno dragoceno podporo. Cilj invalidne skrbe bo, da se vojnim žrtvam omogoči, da bodo skrbele same za svoj obstanek. Razpravljajoč o posameznih določbah zakona je naglašal govornik, da prične dobava rente pri zmanjšanju pridobitne sposobnosti za 20% in da gre povprečno za zboljšanje do 380%.

Brambni minister Czapp je izjavil, da ga posebno veseli, da zamore izpregovoriti na korist zboljšanju gmotnega položaj onih, ki so žrtvovali svoje zdravje za domovino. Vlada je že l. 1915 tako invalidom samim, kakor tudi svojcem in preostalim po umrlih dovolila državno podporo. Ker pa se je izkazala ta vsled draginje premajhna, se bo poizkušalo odpomoči temu zlu s predlogom, ki dovoljuje v slučaju potrebe invalidom po stopnji njihove pridobitne sposobnosti in njegove stanovanja mesečne podpore 30—90 K in vrh tega vsakemu njihovih svojcev od 30—60 K, v slučaju smrti vsakemu preostalemu mesečno podporo 48—60 K. Vlada pri tem nikakor ni postopala ozkosrčno. Soodločevala je sedanja splošna draginja. Vlada zato odločno protestira proti temu, da se pripisuje tem podporam prejudicirajoč pomen za novi vojaško-oskrbni zakon. Vlada se zaveda, da je skrb za naše hrabre vojnike, njihove svojce in preostale ena njenih najplemenitejših dolžnosti, in zato je v tem slučaju tudi opustila vse državnofinančne pomisleke.

Posl. Gostinčar je naglašal, da dosedanje podpore vojnim invalidom ne pomenijo nobene oskrbe, ampak le razdraženje v vojnem času. Najnujnejša dolžnost države je, da skrbi za to, da se pripomore invalidom zopet k delu. V to svrho je treba za vse narodnosti enako ustanoviti primerno število strokovnih šol. Govornik se je pritoževal nad postopanjem oblasti pri dovoljevanju vzdrževalninskih zneskov in je protestiral proti temu, da hoče v tem oziru soditi gosposka zbornica.

Nato je bila predloga sprejeta v drugem in tretjem čitanju in razprava prekinjena. Prihodnja seja v torek z nadaljevanjem današnjega dnevnega reda.

Ustavni odsek.

DUNAJ, 1. (Kor.) Ustavni odsek poslanske zbornice razpravlja zakonski načrt glede ministra za ljudsko zdravstvo. Minister Horbačevski se je obširno pečal v pojavljajočimi se pomisleki glede razmerja novega ministrstva napram avtonomnim faktorjem in je naglašal, da državna zdravstvena uprava tudi vnaprej računa na sodelovanje avtonomnih in svobodnih korporacij.

Brambni odsek.

DUNAJ, 1. (Kor.) Na včerajšnji seji brambnega odseka poslanske zbornice je brambni minister Czapp naznanil, da pogajanja glede zvišanja plače moštva niso dovedla do nobenega rezultata. Po pogajanjih v zadnjem času naj bi znašalo povišanje na dan in osebo po 25 vinarjev. Minister se bo trudil, da bo to nujno vprašanje rešeno ugodno.

PODALJŠANJE DOPUSTA VOJAKOM.

DUNAJ, 1. (Kor.) Uradno se poroča: da je vsem onim, ki imajo tačas dopust od armade na bojišču, podeljeno 14 dnevno podaljšanje dopusta. Dotičnikom zato ni treba odpotovati 14. marca s kraja dopusta, ampak šele 14 dni po končanju njihovega prvotnega dopusta.

PAŠIĆ DEMISIJONIRAL.

KRF, 28. (Kor.) Pri predsedniški volitvi v skupščini je dobil vladni kandidat 54, opozicijonalni kandidat pa 50 glasov. Vsled neznatne večine za vladnega kandidata je podal ministrski predsednik Pašić demisijo kabineta.

Mi ostanemo za nasipom!

Dunajska »Zeit« je priobčila v svoji številki od 23. m. m., uvodnik, ki je kaj poučen in nam more služiti kot šolski eksempelj, kako so tudi tisti naši Nemci, ki bi se hoteli kazati trezne, razborite, ne morejo izviti iz začaranega kroga ideologije o predestinaciji nemštva za — če že ne gospodstvo — pa vsaj za nek ekscepcijonelen, privilegovan položaj nemškega življa v tej državi.

Naj citiramo nekoliko! Začenja dobro, naglašujoč, da ne treba več nobenega dokaza za potrebo ustavne reforme v Avstriji. Dobro. Če je potreba reforme ustave res nujna, da, neizogibna — in je, saj to naglašamo vedno ravno Slovani, — če je res potrebno, da se naše ustavne uredbe in naprave izpremene in da se vse naše ustavno življenje postavi na drugačne podlage; potem se mora iz te zares veljavne premise izvajati zaključek, ki je edino naraven in logičen: zaključek namreč, da sedanja uredba ni dobra, da ne odgovarja razmeram, da ni več sodobna, da ne odgovarja narodnostni strukturi države, ker se protivi zahtevam dveh sedaj znagujočih principov: narodne enakosti in svobode in pa demokratizma, torej socijalne in gospodarske pravičnosti in enakosti. In če trka na vrata potreba izpremembe, potem trka žnjo vred tudi vprašanje: v kaki smeri naj se izvrše izpremembe, kaka bodi bodoča uredba, kakov bodi cilj, ki naj se doseže z reformo ustave? Vsakdo poreče, da vsaki reformi mora biti cilj zboljšanje! In iz tega sledi zopet vprašanje: zakaj ni bila dosedanja uredba dobra? Odgovor je: ker ni odgovarjala narodnostni strukturi države, ker je hotela ovirati narode — večino prebivalstva v državi — v njihovem stremljenju po jamstvih za svoboden narodni razvoj, in ker ni odgovarjala stremljenju širokih mas — brez različke narodnosti — po socijalni pravičnosti. Ni odgovarjala ne zahtevam in potrebam narodnih skupin, ne zahtevam in pravicam posameznega individua, državljana.

Pa tudi to priznava dunajski list. Zato zahteva, naj se vkljub dosedanjim nevspehom in ne vspodbudnim izkustvom zopet začne z akcijo v dosego narodnega sporazuma. Že v dejstvu, da se hoče zopet poizkušati, bi videla »Zeit« dragocen političen napredek. Da, zdi se jej celo, da je danes veliko nade do vspeha, ker že dejstvo samo, da so se začela pogajanja, bi pričalo, da so prišle vse stranke do izpoznanja, da je sedanji položaj neznosen in da je neizogibna potreba, da pridemo iz tega položaja.

Tako — povsem pravilno — izvaja »Zeit«, dokler riše premise, ki naj služijo v dokaz o potrebi izpremembe ustave. Čim pa naj bi iz pravih premis izvajala logične zaključke, že odjenjuje od pravega izpoznanja. Toliko objektivna je pač še, da govori o strankah, ki si še vedno stoje vojevito nasproti. Po tej konstataciji bi človek pričakoval, da se enako obrne do vseh strank s svojimi svarili in apeli. To bi bilo sicer še vedno krivično, ker edino pravilno bi bilo menda, da se najprej in z vso odločnostjo obrne do tistih strank, ki so ustvarile sedanje — kakor priznava — neznosne razmere, in ki hočejo, da se ta položaj ohrani tudi za večno bodočnost, pa če ima pri tem vse drugo iti na kose. To so nemške stranke! Te hočejo na podlago dosedanjih razmer naslanjati svojo politično in narodno pozicijo tudi za bodoče: hočejo ohraniti prav tisto, o čemur trdi dunajski list, da je neznosno, da je potrebno reforme!

Nu, kakor rečeno, naj bi že bilo, če bi se »Zeit« enako obrnila do vseh strank, naj odnehajo od sedanje vojevitosti, naj sedejo k konferenčni mizi, naj poizkušajo priti do kakega sporazuma, da po medsebojnem dogovoru pridemo do uresničenja naj nujneje potrebe: do reforme ustave. Ali — ne! — Potem, ko je naglašala, da so vse stranke za sedaj še vojevite in nespravljive, piše nujen apel na slovanske stranke, naj se vendar izpametujejo, ter jim govori sladko-resno na srce, naj ..... odnehajo od svoje sedanje politike, od svojih sedanjih zahtev! Pa še kako, s kakimi tróštvami!

Piše namreč: »Državnopravnim deklarantom treba reči: »Na kaj čakate? Na preobrat v vojni, ki naj vam da po vnanji pomoči, česar ne morete uveljaviti proti notranjemu odporu? Velika Rusija je padla, vojna na Vzhodu se nagiblje h koncu. Vaša, ruska, nada je padla v vodo — ali hočete še vedno stavljati svoje nade v strica iz Amerike?! Ali ne bo bolje, da kot trezni računarji obrnete pogled na svojo hišo in delavnico in da se znosljivo uredite s sosedom v zgornjem in spodnjem nadstropju?!«

Tako govori na adreso slovanskih strank! Na adreso nemških pa — nobene besede!! Slovanske stranke, ki vendar zahtevajo isto, kar dunajski list označa kot najnujnejo in neizogibno potrebo, obremenja in žali z očitanji, sumničenji, denuncijacijami, klevetami in podtikanji, ki so prav brez vsake realne podlage in so v kričečem nasprotju z resnico; za nemške stranke pa nima niti ene svarilne besede, kakor da so ravno one povsem nedolžne na neznosnih razmerah v državi!!

Kako naj si tolmačimo to krivično postopanje? Nu da: Nemci, naj ostanejo v luči edino zanesljivih stebrov države, naj jim ostane naslov, iz katerega bodo tudi nadalje mogli izvajati pravico do .... nadvladja nad drugimi narodnostmi, do privilegovanega položaja!

Pobavili smo se s člankom v »Zeit«, ker hoče baje biti glasnica tistega tipa našega nemštva, s katerim se da pametno govoriti, ki se zna držati na višini treznosti in objektivnosti. Toda metoda, ki se jo poslužuje ta nemški list, priča, da se tudi Nemci te vrste ne morejo rešiti iz začaranega kolobara ideologije o nemškem nadvladju, zahtevajoč, da bodi Nemcem zagotovljena vloga herrnvolka ....!

Celo tedaj, ko bi hoteli prepričevati in vabiti Slovane, jih — klevetajo in žalijo. Tudi v slučaju, da ne bi bila stremljenja Slovanov tako pravična in opravičena, v polnem soglasju z zakoni in interesi monarhije, kakor v resnici so: celo v tem slučaju jih take metode morajo le odbijati in dozorevati v njih uverjenje, da v tej državi nimajo pričakovati zadovoljitve svojih stremljenj, zadovoljnega življenja, da bi torej zastonj prisedli k konferenčni mizi v svrho narodnega sporazuma: uverjenje, da bi se »sporazum« dal doseči le z njihovo — abdikacijo!

Ne, tako se ne pripravlja narodni sporazum v Avstriji in »Zeit« bi bila pokazala res blago in pošteno voljo, če bi se bila obrnila do nemških strank s pozivom, ki ga je nedavno priobčila graška »Tagespost« na naslov Nemcev: umlernen! Za dosego narodnega sporazuma v Avstriji ne treba, da bi se Slovani odrekali svojim stremljenjem, marveč je potrebno pred vsem, da se nemške stranke izpremene, da se odreko svoje gospodarstvaželjnosti, da se izjavijo pripravljene za življenje enakih poleg enakih, da priznajo načela narodne in socijalne pravičnosti. Ker pa se temu ni nadejati — »Zeit« nam podaja šolski eksempelj za to — so se slovanske stranke (da govorimo z dunajskim listom) utaborile za svojimi državnopravnimi deklaracijami. Za tem nasipom — ostanejo, ne meneč se za vse denuncijacije in podtikanja, da pričakujejo pomoči od velike Rusije in — amerikanskega strica. Vojna se nagiblje h koncu; in sicer ne samo — tako se nadejemo — na vzhodnem, ampak na vseh bojiščih. Ali, tudi potem in še le prav potem ne bomo podirali svojega varnega nasipa..... Nemci in Madjari so hoteli tako.

Razne politične vesti.

Proračunska kriza. Z Dunaja se poroča 28. t. m.: V parlamentarni krizi ni bilo pomembnejše izpremembe. Tekom dopoldneva sta zborovala Češki svaz in Jugoslovanski klub, da sta sprejela poročila voditeljev, ki so bili včeraj v avdijenci pri cesarju. Avdijenca posl. dr. Korošca je trajala 20 minut, avdijenca posl. Stanjka in Tusarja pa nad pol ure. Ti poslanci so bili danes dopoldne tudi pri ministrskem predsedniku, s katerem so se razgovarjali dalje časa. Po zbornici krožijo danes govorice o odgoditvi parlamenta, ki se pa doslej še niso potrdile. Pripoveduje se zlasti v slovanskih poslanskih krogih, da se parlament takoj odgodi, če se do danes večera ne zagotovi večina za proračunski provizorij in pooblastilo za najetje posojila. Drugi pa hočejo vedeti, da se počaka z odgoditvijo eden do dva dni. Predsednik dr. Gross je opoldne izjavil, da mu ni še nič znanega, da bi vlada nameravala odgoditi zasedanje parlamenta. Zveza nemškonacijonalnih strank je imela odborovo sejo, v kateri se je razpravljalo, v kaki obliki naj bi se potom pogajanj s strankami odpravile obstoječe parlamentarne težave. Zveza je izjavila svojo pripravljenost, da stopi v ta namen v stisk z vsemi zborničnimi strankami in da bo podpirala v tej smeri započeta vladna prizadevanja. Zvečer 28. m. m. je bilo čutiti, da se pripravlja nekaka izpremenba v položaju. Govorilo se je, da se drugo jutro, v petek, pričnо pogajanja med nemškimi in opozicijonalnimi skupinami, obstoječih iz vseh Slovanov. Poljski klub se je odločil za skupno postopanje z ostalimi opozicijonalnimi skupinami.

Japonska in homatije na Ruskem. Reuterjev urad poroča: V vplivnih japonskih krogih ni ničesar znanega o francoski pobudi kake japonske akcije z ozirom na ruski polom. Najnovejši dogodki na Ruskem pa da so pobudili pozornost Japonske. Nemško prodiranje v Rusiji je ustvarilo popolnoma nov položaj za vse zaveznike. Najnovejši razvoj v Rusiji vsebuje za Japonsko zelo resno nevarnost. Položaj zahteva resne pozornosti s strani oblasti v Tokiju. Zasedenje Petrograda bi v sedanjih okoliščinah pomenjalo, da je Nemčija samo en mesec oddaljena od Vladivostoka in da bi se nemška oblast v petih ali šestih tednih raztegnila preko vse Sibirije z vsem njenim bogastvom živil in drugih zalog. Novi položaj je torej kar največjega interesa za Japonsko.

Rešitev bosenskega vprašanja. Neka ekscelenca, ki ji je ime Adalbert pl. Shek, cesarski in kraljevi tajni svetnik na Dunaju, je napisal v »Kroatische Rundschau«, novem, kakor vse kaže, vse prej kot hrvatskem listu, ki ima na ovitku tiskano hrvatsko trobojnico in hrvatski grb, članek pod naslovom »Ungarns Ansprüche auf Bosnien-Hercego-

---

PODLISTEK

Slovanska strast.

Roman. Francoski spisal **Danijel Lesueur.**

Trpka bol se je zrcalila v njegovem ošabnem obrazu. Kot obsojenec, ki se uklanja svoji usodi, kot premaganec, ki se vdaja na milost in nemilost, je pričakoval Nikolaj Feodorovič smrti.

Celo v tem trenutku največje nevarnosti je čutil Hubert zanj največje občudovanje. Toda tudi grofa se je polastil podoben občutek, ko je videl tega mladega moža, vračajočega se v dvorano, da bi, če mogoče, preprečil eksplozijo, izpostavljajoč se nevarnosti, da pogine tudi sam!

— Pojdite, Brénaz!.... Glejte, da izginete, nesrečnež! — je vzkliknil. — Moja žena je rešena, ali ne?.... In vsi moji gostje?.... Jaz sam, jaz pa moram in hočem umreti, ker prinašam nesrečo vsem, ki prihajajo v mojo bližino.

— Pojdem, — je odgovoril Hubert, — toda samo tedaj, če greste vi z menoj.

Tudi on je prekrižal roke na prsih, in tako sta si stala nasproti.

Tedaj se je Hubert posmehljal. Junaška, velikanska radost ga je navdajala do dna duše. Ali ni to bil dvoboj, po katerem je hrepenel? Nevidna bomba, ki mora eksplodirati, ubije enega ali drugega, ali pa tudi oba. Kaj mu je na tem, če umre?.... In če stane on živ, potem bi mrtvi Miranov ne mogel več stopati medenj in Nadjo, ker vendar on nikakor ni hotel usmrtiti grofa z lastno roko, pač pa ga je poizkušal rešiti s svojo lastno življenjsko nevarnostjo.

Čudeč se njegovemu vedenju, je Miranov upri obe svoje pesti ob mizo in se nagnil nanjo. Med obema se je nahajala razkošna, sedaj čisto zapuščena miza z napol napolnjenimi kozarci, v hitrici proč vrženimi prtiči in ovelimi cveticami.... Rusove oči so zavzele strm, strahovit izraz. Porodila se mu je sumnja.

— Kaj naj pomeni to, gospod marki? Ali se morda hočete celo norčevati z menoj?.... Odkod ste prejel ono obvestilo?....

To vprašanje, ki je bilo izrečeno tako žaljivo, da je Hubert hipoma zardel, ga je tudi spomnilo one zlosrečne uganke na skrivnostnem lističu. Hipoma se je spomnil na lističu narisanih cvetic in vzkliknil je:

— Čakajte!.... Tu je!

Hitro je razmetal vso ono kopico vrtnic in vijolic, s katero je bilo zakrito stojalo sredi mize stoječe električne svetilke, in tedaj je bilo videti, da se je iz mahu narejena podlaga navzdol razširjala. V mahu je mrzlično razbrskavajoča Hubertova roka začutila trd predmet, ki izvlekel je iz pod mahu razmeroma težko, črno pobarvano kovinasto škatljico, ki je na pokrovu imela urno kazalo. V smrtni tišini, ki je vladala po vsej palači, sta grof in Hubert zaslišala enakomerno trkanje: ura je šla.

— Peklenski stroj, — je dejal grof Miranov mirno in stopil okoli mize. — Imel sem jih že več v rokah.

Nato se je skloni preko Hubertove rame in pristavil:

— Sedaj je osem ura in petintrideset minut, ta ura pa je nastavljena na tričetrt na devet! Imamo torej še deset minut časa..... več kot ga je treba!

S temi besedami je vzel z mize nož in je začel žnjim odvijati pokrov.

V tem trenutku je vstopil Semen.

Tudi on se je tisti čas, ko je njegov gospodar načeloval v tretjem oddelku, naučil ravnati s takimi stroji. Grof je izpustil peklenski stroj, vrgel nož, čigar rezilo je pravkar zlomil, na mizo in se zgrudil na stol, zakrivši si obraz z obema rokama.

Hubert je stal nepremično na svojem mestu.... bal se ga je nagovoriti. Semen pa je odnesel strahovito škatlico iz sobe. Če se mu ne posreči, da pravočasno razdene urni stroj, se s točnostjo budilke tri četrt na devet vname dinamit in peklenski stroj eksplodira. Semen je hotel izvršiti svoje nevarno delo na samem.

Vkljub temu pa ga stvar ni skrbela. Prepričan je bil, da s svojimi močnimi rokami pravočasno onemogoči eksplozijo bombe; vsekakor se ne more dogoditi nič pred določenim časom, če bombe ne pretrese preveč.

(Dalje.)

vina«. Po **dolgi pisariji, v kateri se razpravlja v** nekih starih **zaprašenih juridičnih delih in izjavah** državnikov, prihaja pisec do **tega-le rezultata:** »Kaj bo torej z Bosno in Hercegovino? Po berolinski pogodbi imate obe državi monarhije, Avstrija in Ogrska, enake zahteve in enake pravice do Bosne in Hercegovine. Avstrija more priti do Bosne samo preko Ogrske in Hrvatske. Zemljepisni položaj Bosne in Hercegovine govori v prilog Ogrski. Avstrija bi se mogla proti kaki odškodnini, proti privolitvi kakih prednosti s strani Ogrske odreči svojim zahtevam na Bosno in Hercegovino.« — Tako se piše v listu, ki vodi »radikalno hrvatsko« politiko in »veliko Hrvatsko«. Uredništvo je sicer dostavilo, da o pripadnosti Bosne ne bo odločeval samo zemljepisni položaj, temveč v večji meri narodno in jezikovno edinstvo; mi pa pravimo: o Bosni in Hercegovini bo odločeval naš jugoslovanski narod, kajti edino le on ima pravico za to.

Prehrana Istre.

Istrska deželna upravna **komisija nam** sporoča: Zastopniki **vseh istrskih** občin so **izvolili na** sestanku na Kozini 24. januarja odbor, kateremu se je naložilo, da stori vse korake, ki bi dovajali k zboljšanju aprovizacijskih razmer v Istri, in da stori vse mogoče in potrebno, da se doseže ločitev aprovizacije za Istro od deželne aprovizacijske komisije v Trstu. Ta odbor je **zaprosil** vse pristojne oblasti na Dunaju in v Trstu, da bi se živila in posebno zmletine za Istro nakazovale in prevažale s kolikor mogoče največjo točnostjo in hitrostjo in da bi se zmletine za Istro odpošiljale naravnost istrskemu uradu za **nabavljanje** živil. Ali bodo te oblasti hotele in mogle zadovoljiti te odborove prošnje, se bo lahko videlo v bodočnosti.

Ena glavnih nalog tega odbora je bila organizacija aprovizacije, posebno pa ustanovitev poslovalnice za nabavo živil, ter izvolitev izvrševalnega odbora in gospodarskega sveta. **Zastopniki** istrskih občin so se pri izvolitvi **oseb, ki naj bi** služile v korist dežele, ravnali po načelu, da naj ne osebe natančno poznajo potrebe dežele in da morajo poslovalnici za nabavo živil dajati točne informacije o krajevnih razmerah posameznih okrajev v deželi.

Na omenjenem sestanku na Kozini izvoljeni odbor je pooblastil deželno upravno komisijo za Istro, da imenuje člane izvrševalnega odbora in gospodarskega sveta, kar je upravna komisija tudi storila, razposlavši dotične odloke. Pri imenovanju se je oziralo na socijalne in narodne razmere v Istri.

Zamena tu omenjenih izvrševalnih organov se bo mogla izvršiti tedaj, če bi zahtevale to koristi in razmere, ker je pač želja i deželne upravne komisije i na Kozini izvoljenega odbora, da se po možnosti prihaja naproti vsem upravičenim **željam** istrskega prebivalstva.

Pripominja se končno, **da so bili poleg 14** članov gospodarskega sveta poslovalnice za nabavo živil naprošeni tudi istrski državni **poslanci, da bi** sodelovali pri njegovih sejah.

Aprovizacijske stvari.

RAJONIRANJE SLADKORNE PRODAJE.

Aprovizacijska komisija naznanja: Prodajalci sladkorja morejo od danes, sobote, **dalje dobiti v** uradu aprovizacijske komisije v ul. S. Nicolò št 12 I., ki je odprt za občinstvo **ob delavnikih** od 9 do 12 opoldne in od 3 do 6 pop., **ob nedeljah in** praznikih pa od 9 do 12 opoldne, **po en izvod** svojega »seznama odjemalcev«.

KONJSKO MESO.

Jutri se bo prodajalo konjsko meso v naslednjih mesnicah:

Widmer, ul. Industria 5, Cusina, **ul. Giulia 82,** Pontoni, ul. Fontana 20, Viskovich, **ul. Giulia 27.**

CENE:

Predniji deli z dokladò . . . **po K 8'60 kg.**
zadnji deli z dokladò . . . . **po K 9'20 kg.**

GOVEDINA.

Jutri, v nedeljo, se bo vršila prodaja govedine proti preščipnjenju št. 11 izkaznice za nakup mesa in maščobe ter izročitvi izkaznic št. 26 serije a, b, c, d. Na vsako izkaznico se dobi ½ kg mesa. Prodaja se prične ob 7 zjutraj v naslednjih mesnicah:

Sinigaglia, Barkovlje 41.
Puntar, Gretta Zgornja,
Bin, Rojan
Calin, ul. Boroevič 18.
Paronitto, P. Caserma 4,
Crisiach, ul. Poste 16,
Taverna, P. Ponterosso 4,
Visintini, ul. Cavana 22,
Fabbro, ul. S. Vito 7,
Vattovatz, ul. Giustinelli 5,
Rivelt, ul. Lloyd 7,
Bruna, ul. Beccherie 6,
Zadnik, P. S. Giovanni 6,
Simonetta, ul. Legna 4.
Rumetz, ul. Largo Santorio 2,
Nichetto, ul. Torrente 39,
Pontanel, ul. Amalia 32,
Polli, Acquedotto 13,
Zwetan, Sv. Ivan,
Godigna, ul. Giulia 24.
Ottonitscher, ul. Molingrande 11,
Malusa, ul. Parini 13,
Periatti, ul. Barriera vecchia 4.
Cossich, ul. Ugo Foscolo 2,
Depace, ul. Barriera vecchia 26,
Carnieli, ul. Istituto 22,
Polacco, ul. Settefontane 44,
Tapazzin, ul. Settefontane 24,
Rizzian, ul. dei Rivo 34,
Rocco, ul. S. Marco 2,
Delavska zadruga, ul. S. Marco,
Comisso, ul. deli' Istria 1,
Godina, Škedenj 138,
Gollobic, Škedenj 231.

CENE:

Prednji deli z dokladò . . . **po K 16'— kg,**
zadnji deli z dokladò . . . . **po K 16'80 kg.**

Prodaja kuriva.

Oglje. 10 kg na rdeče izkaznice.

Sv. Vid: št. 79—329 (ob. št. 7) 2. 3. ul. Montfort 5, (cena 84 vin. kg). — Nova mitnica: št. 151—400 (ob. št. 7) 2. 3. ul. Carpison 10, (cena 84 vin. kg).

Koks. 10 kg na rumene izkaznice.

Stara mitnica: št. 2290—4250 (ob. št. 5) 3. 3., ul. Madonnina 39, (cena 20 vin. kg). — Kjarbola zgornja: št. 284—363 (ob. št. 5) 2. 3. ul. Montecchi, (cena 20 vin. kg). — Sv. M. M. spodnja: št. 1—64 (ob. št. 5) 2. 3. ul. Montecchi (cena 20 vin. kg).

Premog (fossile). 20 kg na modro izkaznico.

Sv. Jakob: št. 199—438 (ob. št. 21) 2. 3. ul. **Bosco 26, (cena 1 K 59 vin. za 10 kg),** št. 439—867 (ob. št. 24) 4. 3. ul. Erta 19, (cena 1 K 59 vin. za 10 kg). št. 568—692 (ob. št. 24) 2. 3. ul. D. Bramante 12, (cena 1 K 59 vin. za 10 kg). — **Kjadin:** štev. 217—348 (ob. št. 21) in št. 1—216 (ob. št. 22) 2. 3. ul. Media 52. (cena 1 K 39 vin. za 10 kg). — **Kolonja:** št. 153—164 (ob. št. 19) in št. 1—125 (ob. št. 20) 2. 3. ul. Cologna 2, (cena 1 K 59 vin. za 10 kg). — **Rocol:** št. 129—292 (ob. št. 24) 2. III., ul. P. Revoltella 9, (cena 1 K 59 vin. za 10 kg).

* * *

Z razglasom c. kr. primorskega namestništva z dne 29. januarja 1918 v dosego prihranitve goriva odrejeno zapretje trgovin ob 5 popoldne, je od 2. marca 1918 preloženo na šesto uro. Ostale določbe razglasa so neizpremenjene.

Domače vesti.

Skrajno umazana agitacija. Od Sv. Jakoba nam poročajo: Naše ženske se skoraj ne upajo več v prodajalnico aprovizacijske komisije pri Sv. Jakobu, kajti gonja, ki se je pričela v tej prodajalnici za odjemalci sladkorja, je postala tako odurna, da je ni mogoče prenašati več. Ko pride ženska v prodajalnico, je prvo vprašanje, ali se vpiše za kupovanje sladkorja v tej aprovizacijski prodajalnici, in tako gre potem dalje. Vsaka nameščenka, s katero ima stranka opraviti, in to so navadno tri ali še več, sili v stranko, naj se vpiše v aprovizacijski prodajalnici za kupovanje sladkorja. — Kakor je videti, imamo tu opraviti s pravcatim organiziranim pritiskom na občinstvo, s katerim se pač hoče doseči, **da bi se vpisalo toliko strank za** odjemalce sladkorja **v aprovizacijskih prodajalnicah, da bi** se potem **ne izplačalo** dajati sladkorja v razprodajo **tudi trgovcem-jestvinčarjem.** Ker se je prišlo še **pravočasno** na sled socijalnodemokratskim spletkam proti **trgovcem-jestvinčarjem,** proti katerim so nakupičili **cel kup** obdolžitev, katerih pa niso dokazali niti z enim dejstvom, in se je torej izjalovil njihov prvotni naklep, da bi se prodaja sladkorja popolnoma odvzela jestvinčarjem, pač skušajo sedaj s tako umazano agitacijo potom nameščencev v aprovizacijskih prodajalnicah odvrniti občinstvo od jestvinčarjev. Ali je pač res treba velike zlobe, da se ravna tako vkljub svojemu boljšemu prepričanju. Komaj so se nekje odpravile one nesrečne »file«, jih že hočejo imeti drugje. Ali ni vendar bolje za občinstvo, da je prodaja tako nujno potrebnega živila, kot je sladkor, razdeljena kolikor le **mogočno** podrobno, ko vendar tako ljudstvo lahko dobi blago brez nepotrebnega čakanja, brez tekanja bogve kako daleč, v svoji bližini, vsak čas, in brez stroškov za skupnost. Prodaja sladkorja v aprovizacijskih prodajalnicah pa bo zahtevala predvsem — kakor pač znajo stvar urediti le **v Trstu** — cel kup **novih** nameščencev, seveda samih protežirancev socijalnih demokratov, kar pomenja za aprovizacijsko komisijo zopet ogromen, v ostalem pa popolnoma nepotreben povišek režijskih izdatkov, ki padajo seveda na hrbet prebivalstvu, **ki kupuje** aprovizacijska živila in mora tako **po nepotrebnem** rediti one socijalnodemokratske **protežirance.** Promet v aprovizacijskih prodajalnicah **se** bo znatno povečal, **in to** pomenja nove »file«. Namesto olajšanja dobi prebivalstvo le še eno nevšečnost več. In to vse le samo zato, da morejo gospodje socijalni demokratje zadovoljiti svojo mržnjo proti malemu trgovcu-jestvinčarju, kateremu je vojna vzela vse in bi marsikdo med njimi prav rad zamenjal mesto v svoji prodajalnici z **mestom kakega** voditelja aprovizacijske prodajalnice, če ne morda celo hlapca tamkaj, ker bi izhajal slajneje, kot pa kakor samostojen **trgovec. Da, sramotno je res že,** kar počenjajo rdeči »odreševalci« ljudstva v imenu ljudske blaginje; **kdor ima kaj poštenja** v sebi, se mora s studom obračati od takega početja!

Zlorabe pri prodaji petroleja. C. kr. namestništveni svetnik nam javlja: Opazilo se je, da se velike množine petroleja izvažajo iz Trsta, v razprodaji na drobno pa se ta predmet ne nahaja v specerijskih prodajalnah. Kontrola oddanih petrolejskih izkaznic pa je dognala, da od posameznih trgovin izročene izkaznice niso odgovarjale količini petroleja, ki je bila nakazana od rafinerije, da, v mnogih slučajih se opaža velik primanjkljaj. V smislu določil ministrske naredbe, izdane 11. 12. 1916, drž. zak. 411, se je uvedlo zato kazensko postopanje proti naslednjim specerijskim trgovcem, ki so bili kaznovani: Stecher Karl, ul. S. Nicolo 21, s 3 meseci zapora, Grattoni Filomena, ul. Luigi Ricci 4, z globo 500 K, Jankovich Ivan, ul. Boschetto 44, z globo 1400 K, Gavinel Uršula, Rojan, ul. Moreri 9, z globo 700 K, Machne Anton, Greta 276, z globo 200 K, Godnig Fridrik, ul. Commerciale 345, z globo 500 K, Janovich Frančiška, ul. S. Francesco 40, z globo 600 K, Sancin Romej, Škedenj 508, z globo 600 K, Ribarič Marija, ul. Alfieri 15, z globo 1000 K, Švagelj Marija, Barkovlje-Bovedo 516, z globo 300 K, Cillio Romej, P. delle Legna 5, z globo 1000, Ribarič Antonija, ul. Media 6, z globo 1000 K, Velikonja Ivan, ul. Sterpetto 6, z globo 700 K, Sirovizza Elissa, ul. Conti 2, z globo 600 K, Lavagna Ida, ul. Giorgio Vasari 14, z globo 700, Zancovich Frančiška, ul. Settefontane 52, z globo 1000 K, Mazzaroli Leopold, ul. Ferriera 5, z globo 700 K, Brachetti Emil. ul. Barr. vecchia 41, z globo 600 K, Cumar Izidor, ul. Moreri 78, z globo 1500 K, Ribarič Tereza, ul. Alfieri 15, z globo 700 K, Poropat Natalija, ul. Scalinata, z globo 700 K, Dellamartina Franc, ul. Fornace 5, z globo 200 K, Preatti Euridice, ul. Seminario 2, z globo 800 K, Crovatin Jakob, ul. Media 52, z globo 800 K, Gomiselj Rozina, Rocol-Settefontane 196, z 2 mes. zapora, Antonini Maria, ul. Molin a vento 17, z globo 1000 K, Pevera Dorotea, ul. Pasq. Revoltella 7, z globo 1000 K, Rupena Matej, ul. Rigutti 11, z globo 1000 K. — Izven tega se odtegne nadaljnje prodajanje petroleja sledečim trgovcem: Ribarich Mariji, Švagel Mariji, Crovatin Josipu, Stecher Karlu, Godnig Fridriku, Vidrich Karlu, Zankovich M., Gomiselj Antonu, Crovatin Jakobu, Antonini Mariji, Pevera Dorotei, Ribarič G., Velicogna G., Rupena G., Speckal Pavlu, Girotti Antonu, Cumar J.

Veriga brez konca. Doznali smo, da se radi notice, prijavljene v »Edinosti« pod gornjim naslovom — kjer je bilo rečeno, da na nemški državni ljudski in meščanski šoli ne vpisujejo v spričevala klasifikacije o slovenščini — groze sedaj staršem dotične deklice z neljubimi posledicami. Mi moramo to iskreno obžalovati, kajti uverili smo se, da je pisec dopisa postopal v dobri veri. Iz dejstva, da rečena učenka ni dobila klasifikacije, je namreč sklepal, da tudi druge niso dobile. Ko se je stvar pojasnila, je obžaloval, da je objavil oni dopis. Mislimo torej, da se »afera« more smatrati rešeno tudi od strani šolskih činiteljev, ki bi šli gotovo predaleč, ako bi res hoteli izvajati kake posledice na škodo otroka, ki je vendar nedolžen na vsem tem. Kar pa se tiče navedbe v dopisu, da se slovenščina poučuje samo ob ponedeljkih, priznava dopisnik, da se je to zgodilo le v naglici, ker hotel je zapisati: ob ponedeljkih in sredah.

Škandalozne razmere pri šolski refekciji. Prišli ste v naše uredništvo dve slovenski materi, katerih otroci dobivajo hrano v šolskem refektoriju v ul. Vecellio. Povedali ste nam stvari o tej šolski jedilnici, ki so se nam naravnost gabile in ki potrebujejo tako nujne odpomoči, da pozivljamo vse pristojne činitelje, da naj nemudoma posežejo kar najodločneje v to gnezdo. V tej jedilnici dobivajo hrano slovenski otroci in pa učenci z italijanske šole v ul. Parini, ki imajo pač vsi, eni kot drugi, enako pravico do enakega odmerka. Zgoraj omenjeni dve slovenski materi pa ste videli na lastne oči, s kako dvojno mero se meri hrana v tej jedilnici: slovenski otroci dobe po pol skledice ali malo več, italijanski pa po — 3 odmerke. Ko so slovenski otroci prosili, naj bi jim dali kaj več, so jih napodili. Naravnost ogabno pa je, kar počenjajo laški otroci proti slovenskim. Da jih zmerjajo s »ščavi«, je nekaj vsakdanjega. In potem šele oni večji laški pobalini iz višjih razredov! Mati, ki nam je pripovedovala vso stvar, se je sramovala povedati, s kakšnim svinjskim govorjenjem nadlegujejo ti nesramni pobalini slovenske deklice. Ko jih je mati slovenske deklice pokarala zaradi njihove nesramnosti, so jo ozmerjali s »ščavo« in jo pošiljali v Gornje Ležeče. Ko se je šla mati pritoževat k ženskam, ki vodijo kuhinjo, oz. jedilnico, in povedala, kaj se dogaja, so se — smejale. — To je torej ono vzorno poslovanje šolskih refektorijev, katerim načeluje eden tistih socijalnodemokratskih gospodov, ki so vzeli v zakup vso resnico in pravico, na tak način se izvaja toliko zagotavljana nepristranost, tako se pod socijalnodemokratsko zaščito vzgaja mladina v sovraštvu in — svinjarstvu! Kakšne neki morajo biti one ženske, ki za take dogodke nimajo drugega, kot — smeh?! Radovedni smo, kaj neki porečejo na to šolske in druge pristojne oblasti?

Šolska refekcija. Danes naj **se zglase** učenci, ki imajo živilske izkaznice **z rdečo črto in** izkaznice za vojne kuhinje in ubožnico in ki pripadajo jedilnicam v ulici Madonna del mare **št. 13,** da dobe novo izkaznico za šolsko refekcijo.

O Vinku Engelmanu piše »Učiteljski Tovariš« v nekrologu, ki mu vsaka beseda ovaja, da prihaja iz globine pokojnika z vso stanovsko ljubeznijo udane in ljubeče, a sedaj globoko užaljene duše; med drugim tako-le: »Izročili smo ti, zemlja, kar je tvojega; dali smo ti srce, ki je bilo naše. — Tvoje je bilo, zemljica slovenska, zato smo ti ga izročili. Čuvaj zaklad, kakor čuva narod zaklad njegovega spomina! Ob Adriji se je vzpela smrtna ptica in pričela izbirati med najboljšimi najboljše, in žrtvovati so morali svoje mlado življenje, življenje polno ljubezni do sreče in blaginje slovenskega naroda in slovenske zemljice — zato je tvoj, zemlja slovenska, ker te je tako iskreno ljubil! Tam doli od Piavi leži Egon Jezeršek in v Trstu — Vinko Engelman! Tebe pa, sapica jadranska, prenaša smrtni angel od tam do sem in od tu do tja! Na višini Trsta, tam pri Sv. Jakobu, pa plače narod slovenski, ker sameva, ker vzel mu je angel smrti njega — voditelja!« — »In tu (v Trstu) si je potavil spomenik, ki bo v njem živel večno; zgradil si je ono čarodejno čašo nesmrtnosti svojih del! Bil je mož izredne delavnosti, živel je šolstvu in narodu, ki je njega blaginji žrtvoval vse. Po značaju mož izredne prikupljivosti je znal navdušiti v neizmerni ljubezni in zvestobi do svojega naroda vse, ki jih je smatral za del in celoto našega naroda. Po prepričanju demokratskega naziranja je ljubil delavski trpeči narod najbolj in njega povzdigi in napredku je žrtvoval vse: svoje moči, svoj prosti čas in svoje — življenje. Za razvoj slovenskih družbenih šol v Trstu si je pridobil izrednih zaslug; dajal je iniciativo merodajnim faktorjem za razširjenje naših šol, vzpodbujal je in dajal pogum za izvedbo svojih načrtov in s svojo izredno agitacijsko zmožnostjo je propagiral misel napredka med narodom samim, dokler ni njegova ideja zmagala. In ko je že delo bilo dovršeno, ko je videl prospeh in uspeh svojega dela — se je umaknil in prepustil vlogo činiteljem na merodajnih mestih, da so proslavljali novi uspeh; ni mu bilo za zasluge lastne osebe, tiho je odstopil kot opazovalec in se le v svojem srcu veselil tega, kar se je zopet posrečilo.« — In sedaj tja, kjer je bilo njega srce polno in prvo na mestu, k Sv. Jakobu v Trstu! Ob polnoči sva korakala proti domu, poln je bil zadovoljstva: »Upam, da uspe, načrt je dobro napravljen, možje imajo dobro voljo — narede, da zopet manifestiramo!« Kdo so ti možje? To je slovenski delavec pri Sv. Jakobu v Trstu, ki ob sedmih konča delo, potem pohiti k svoji družini in ob devetih prihaja v prostore narodnih društev, da sodeluje pri delu za blaginjo in napredek slovenskega naroda, to so očetje otrok naših družbenih šol! Med njimi je bil Vinko najrajši, njih blagru in povzdigi je bil pripravljen žrtvovati vse! Kot predsednik Čitalnice in starosta Sokola je dvigal slovensko trobojnico pri Sv. Jakobu do viška, ki nam je bil dosežen, in dvignil bi jo še više, da mu ni bila življenja nit pretrgana in mu ni v smrti omahnila roka, ki se je popenjala vedno v volji tako visoko! In tako smo videli na pepelnično sredo, dne 13. t. m., pri Sv. Jakobu v Trstu slovenskega delavca, ki je pustil delo in zaslužek v vojnem času, samo da je lahko pohitel spremljat pokojnika na zadnji poti. Velika je hvaležnost naroda do mož, ki jih ljubi! Nepregledna množica se je zbrala na zadnji poti pokojnikovi, in oko vseh se je porosilo, ko je tovariš Kleinmayr govoril na grobu poslovilne besede od pokojnika: »Cilejmo, da se vsi povzdignemo do višine pokojnikovih zgledov, da bomo ljubili svoj narod in delali zanj, kakor ga je ljubil on in kakor je delal on zanj!«

Urnik prodaje v ribji tržnici. Mestni magistrat naznanja, da bo ribja tržnica odslej do preklica nepretržno odprta od 7 zjutraj do 6'30 zvečer. Ribe se bodo prodajale od 8 do 12 opoldne in od 3'30 do 6'30 zvečer.

Razdeljevanje sukanca. Tekom tedna od 4. do 9. marca bo zavod za pospeševanje malih obrtov nadalje razdeljeval v razmeri razpoložljive zaloge sukanca (nit) obrtnim obratom, in sicer ženskim obrtom (zlasti šiviljam, modistkam itd.), ki se izvršujejo v lastnih delavnicah ali pa tudi doma. Deležni bodo tega razdeljevanja torej tudi domači obrti. Blago se bo izročevalo proti takojšnjemu plačilu in samo proti predložitvi obrtnega lista, potrdila ali druge enakovredne listine, ki potrjuje, da je prosilka obrtnica. Za to razdeljevanje se je določil naslednji abecedni red: v ponedeljek, 4. t. m., obrtnicam, katerih priimek se prične z A—C, v torek z začetnicami D—F, v sredo z začetnicami G—L, v četrtek M—O, v petek P—S, v soboto T—Z. Razdeljevanje se bo vršilo od 3 do 6 zvečer v uradu zavoda v ul. Lazzaretto vecchio št. 52.

»Orkestralna vaja« bo v soboto, dne 9. t. m., ob 5 pop. v prostorih učiteljišča ul. Torente 12, II. nadstr. (levo).

Jugoslovanski železničarji v Puli za deklaracijo. Jugoslovanski železničarji v Puli so odposlali Jugoslovanskemu klubu to-le izjavo: »Najgrozneje zlo, ki ga je občutil svet do danes, strašna svetovna vojna, dovedlo je tudi naš narod do uverjenja, da nas edino le narodno ujedinjenje more rešiti pogube. Naše narodno ujedinjenje je porodilo visoko jugoslovanska deklaracijo, ki nas edina s svojim uresničenjem more rešiti, da v bodoče ne bomo umirali kot sužnji za tuje interese.« Izjava nosi 96 podpisov uradnikov in nameščencev državne železnice. Tu pripominjamo, da so tudi tržaški železničarji na posebnih polah podpisali izjavo za deklaracijo.

»Sokol pri Sv. Jakobu« naznanja, da se vrši prijava dekliškega naraščaja v ponedeljek, dne 4. marca ob 3—4 v društvenem lokalu v ul. Montecchi, št. 2. K telovadbi se sprejema samo deklice od III. razreda dalje in samo one, katerih starši podpišejo pristopno izjavo z dovoljenjem. Telovadne ure so: za prvo skupino v ponedeljek od 3—4 pop. za drugo skupino v petek od 4—5 pop. — Za deški naraščaj se objavi pozneje ura vpisovanja in telovadbe.

Danes priredi ženski odsek šentjakobske Čitalnice zabavni večer v dvorani konsumnega društva pri Sv. Jakobu. Čisti dobiček je namenjen Krekovemu spomeniku. Na sporedu so razni solo- in dvospevi, enodejanka »Mutec«, šaljiva pošta, ter prosta zabava. Za pijačo je dobro preskrbljeno. Začetek ob 8 zvečer. Obeta mnogo zabave.

Izgubljeno. Sest ključev na obročku je bilo izgubljenih 1. marca od ulice Sanità do ulice Vienna. Najditelj naj jih prinese proti nagradi na inspektorat ul. Orologio 6.

— V četrtek zjutraj se je pri neki klopi na Miramarski cesti izgubila denarnica. Uhane in denar naj si najditelj obdrži, pač pa naj vrne uro, ki je drag spomin, v ul. Giulia št. 29, vrata 20.

Uspeh čajevega večera CM podružnice v Rojanu nadkriljuje vsako dosedanjo prireditev in še tako fantastičen optimizem. Čistega dobička je 2153 K 82 v! Za narodno stvar navdušeno občinstvo je kar tekmovalo med seboj, kdo položi večji dar domu na oltar. Podružnica se zahvaljuje tem potom vsem činiteljem, ki so pripomogli do tako sijajnega uspeha. Tudi družinski večer minule sobote je donesel podružnici lepo svoto 400 kron. Krasna sta bila oba večera, le čaj je bil najbrž premočan, kajti razburil je nekoliko par duhov. V prihodnje naj bo čaj boli šibek, da ne bo razburljivih in mučnih prizorov. — Prip. uredništva: Zaradi pomankanja prostora ne moremo objavljati vseh posameznih darovalcev, katerih je celih 12 pol, pač pa objavimo le skupne svote posameznih pol, katere bodo darovalcem na vpogled v Konsumnem društvu v Rojanu, kakor tudi pole z imeni onih, ki so prispevali za večer z darovi v naturalijah.

Mestna zastavljalnica. Danes, v soboto, se bodo od 9½ dop. do 1 pop. prodajale na javni dražbi že zapadle **dragocenosti,** zastavljene meseca majnika leta 1917. na zastavne listke serije 141 in sicer od št. 25.701 do št. 27.500.

DAROVI.

— Pižolarji v gostilni pri Ozbiču za fižol žentvidski podružnici CMD K 64'—. Denar hrani uprava.

✝

Žalostnega srca naznanjamo vsem prijateljem in znancem v imenu tudi ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je naša ljubljena soproga, mati in taščа, gospa

JOSIPINA BAZARIČ

po dolgi in mučni bolezni, danes v Gospodu preminula.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil danes, v soboto, 2. t. m., ob 3.30 pop., iz hiše žalosti ulica Commerciale št. 15.

ANTON, soprog, skladiščni mojster južne železnice. **ANTON,** sin (odsoten) c. kr. poročnik. **ALOJZ,** sin, c. kr poročnik. — **TEREZIJA** roj. **KUTIN, MEDEA** vdova, roj. **PERICH** nevesta in vnuki.

TRST, dne 28. februarja 1918.

Novo pogrebno podjetje Corso 47.

Češko Budjevička Restavracija (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) **se nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte.) Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.**

MALI OGLASI.

Vinske sode kupim v vsaki množini. Plačam po najvišjih današnjih cenah. Zniderčič, Opčina št. 456. 1877

Dobro kavo se pije v mlekarni na trgu Barbacan 5 vogal ulice Fontanone 0. (1876

Prodam poročne sobe moderno izdelane, svedlo izdelane (feder matraz) druge bolj priproste po zmernih cenah. Brod, Poste vecchie štev. 26. 1879

Prodam dvorane s pohištvom. Divan, 6 nasla njačev s pogrinjalom, zavese ter naj finejše ogledalo. Brod, Poste vecchie 26. 1878

Prodam 2 veliki svinji. — Sv. Ivan pri stari cerkvi. Posestvo Marinič, 1875

Prodam velik štedilnik s kotlom, vrelec z 8 plameni, veliko zrcalo za brivce, cunje za čiščenje strojev. Mercato vecchio štev. 3, Cohen. 1880

Oddasta se v najem 2 lepi stanovanji po 3 sobe, kuhinjo s štedilnikom, tudi k temu pripadajoče vrte. Cena po dogovoru. Rojan Vernelis 508. Pojasnila v ulici dei Fabbri št. 8, pritličje. 1861

Ivan Perić išče nemudoma sposobnih delavcev za posekati krompirence v Tržiču (Monfalcone) 117. Plača po dogovoru. (1865

Fotograf Anton Jerkič posluje v svojem ateljeju v Trstu. Via delle Poste št. 10. 407

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
v Trstu, ulica Poste vecchie 12
vogal ulice delle Poste.
Izdiranje zobov brez bolečine. — Plombiranje.
— UMETNI ZOBJE —

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu
(Lastna palača)
ustanovljena leta 1838.
Zavarovanje proti škodi, povzročeni po ognju streli in eksplozijah.
Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju.
Zavarovanja proti tatvini z vlomom.
Zavarovanja pošiljatev na morju in po zemlji.
Življenjska zavarovanja v najrazličnejši kombinacijah.
Delniška glavnica in rezerve dne 31. decembra 1915 K 199,625.992·40
Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31 12 1915) K 546,405.849·—
Odkar obstoja družba, je bilo v vseh branšah izplačano na škodah K 872.451.443·85.
Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih Avstro-Ogrske monarhije.

KONJAK
destiliran iz vina lastnega pridelka. Pri oslabelost od starosti in želodčnih težkočah je iz vina destiliran star konjak že stoletja znano preizkušeno okrepčilo 12 let starega v 4 pollitrskih steklenicah pošljem franko za K 80, mlajšega 3 letnega čudovito bolečine tolažeče vdrgavalno sredstvo zoper trganje v udih, 4 pollitrske steklenice K 60. — Vino od 56 litrov naprej. — Beli rizling K 4.80 in rdeči burgunder per l. K 5.20
BENEDIKT HERTL, veleposestnik
graščina Gočiče pri Konjicah, Štajersko.

Kabaret-Varietè MAXIM
Trst - Via Stadion 10 - Trst
Odprt od 8½ zvečer naprej
Vstopnina K 2

Dnevnik „Edinost“ v Trstu

je izdal in založil naslednje knjige

1. »VOJUN«. Spisal J. F. Cooper. — Cena K 1.60.
2. »TRI POVESTI GROFA LEVA TOLSTEGA«. — Cena 80 vin.
3. »KAZAKI«. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil Josip Knaflič. — Cena K 1.60.
4. »PRVA LJUBEZEN«. Spisal I. Sjerglevič Turgjenjev. Poslovenil dr. Gustav Gregorin. — Cena 1 K.
5. »POLJUB«. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světla. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
6. »BESEDA O SLOVANSKEM OBREDNEM JEZIKU PRI KATOL. JUGOSLOVANIH«. (Malo odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slov. ljudstvu.) — Cena 80 vin.
7. »IGRALEC«. Roman iz spominov mladeniča. Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1.60.
8. »JURKICA AGIČEVA«. Spisal Ksaver Šandor - Gjalski. Prevel F. Orel. Cena K 2.
9. »UDOVICA«. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomić. Poslovenil Štefan Klavž. Cena K 1.60.
10. »JUG«. Historičen roman. Spisal Prekop Chocholoušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.
11. »VITEZ IZ RDEČE HIŠE«. (Le Chevalier de Maison rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Perdo Perhavec. — Cena K 2.50.

JADRANSKA BANKA
Trst, Via Cassa di Risparmo štev. 5 (Lastno poslopje)
Kapital in rezerva K 13,200.000.—
Filijalke: Dunaj Tegetthoffstrasse 7—9, Dubrovnik, Kotor Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenih, Zadar.
Vloge na knjižice 3½% Vloge na knjižice
od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačije banka od svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiro-računu po dogovoru. Akreditivi čeki in nakaznice na vsa tu- in inozemska tržišča. — Kupuje in prodaja: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prijoritete, delnice, srečke, valute, devize, promese itd. Daje predujme na vrednostne papirje in blago leže če v javnih skladiščih. — Safe Deposits. — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezp ačno Stavbni kredit, remboURS krediti. — Borzna naročila. — — Inkaso. — — Menjalnica. — — Eskompt menic
Telefoni: 1463, 1793 in 2666. Brzojavi: JADRANSKA.
Uradne ure: od 9 do 1 popoldne